

Štátny okresný archív Prievidza v Bojniciach

DETSKÁ OPATROVŇA
V PRIEVIDZI

Systematický katalóg

Štátny okresný archív Prievidza v B o j n i c i a c h

Detická opatrovňa v Prievidzi

Systematický katalóg

Ú V O D

Jedným z hlavných nositeľov maďarizačných snáh v druhej polovici 19. storočia v Uhorsku, najmä v oblasti, kde žilo slovenské obyvateľstvo bol Hornouhorský maďarský všeobecno-vzdelávací spolok /Felsőmagyarországi Magyar köznevelődési Egyesület/ známy pod skratkou FENKE. Spolok bol založený v roku 1882 a za hlavný cieľ si vytýčil úplné pomaďarčenie slovenského ľudu. Snažil sa vplývať i na deti predškolského veku, preto zriaďoval v obciach detské opatrovne a útulky, ktoré sám financoval. Takéto zariadenia boli v Prievidzskom okrese takmer v mnohých obciach.

Do štátneho okresného archívu sa dostala iba časť písomnej produkcie Detskej opatrovne v Prievidzi. Zriadená bola v novembri 1888, ale otvorená bola až 8. februára 1889 so 111 deťmi. Prvou a dlhoročnou vedúcou a súčasne opatrovkyňou bola Katarína Levayová. Skutočnosť, že medzi deťmi bolo do 30 detí iného vyznania ako rímsko-katolíckeho, podnietila Rímsko-katolícku cirkevnú obec v Prievidzi, aby požiadala o súhlas s otvorením osobitnej opatrovne, ňou vydržiavanej, výlučne pre deti rímsko-katolíckeho náboženstva. O ostatné deti sa mala naďalej starať detská opatrovňa FENKE. Nová opatrovňa bola zriadená, ale opatrovňa FENKE koncom školského roku 1907/1908 zaniká.

Fond sme vyčlenili z písomnosti Obecného notárskeho úradu v Prievidzi.

V zápisnici dozorného výboru sú podchytené hospodársko-finančné otázky /dotovanie opatrovne finančnými prostriedkami ústredím FENKE, výkazy prijatého zápisného, schvaľovanie predkladaných záverečných účtov, založenie základiny E. Kissa v prospech opatrovne/, správy o činnosti opatrovne, personálne záležitosti, fluktuácia členov v dozornom výbore, zriadenie detského útulku v Prievidzi roku 1895, vyzdvihnutie zásluh K. Levayovej o pomaďarčovanie detí, rokovanie vo veci zriadenia detskej opatrovne výlučne pre deti rímskokatolíckeho náboženstva a pod.

V spisoch prevažujú pozvánky na zasadnutia dozorného výboru, zbytok korešpondencia sa vzťahuje na personálne, záležitosti /platy, dovolenky, rozšírenie systemizácie, bytové otázky/ opatrovkýň.

Katalóg vypracoval ešte v roku 1974 bývalý notár Obvodného notárskeho úradu v Prievidzi Ján Bendík, ktorý pracoval vo vtedajšom Okresnom archíve v Prievidzi ako brigádnik. Súčasťou katalógu je odkazový aparát vo forme osobného a vecného registra, ktorý vypracovala v roku 1990 Danica Šimanová.

Skatalogizované pod číslom 1 sú všetky strany zápisnic predstavenstva Detskej opatrovne v Prievidzi od strany 1 - 94. V ďalšej časti sú katalogizačné záznamy spisov. Ako prvé je uvedené poradové číslo katalogizačného záznamu. Nad katalogizačnými záznamami je uvedený kalendárny rok vzniku spisu.

Katalogizačný záznam vyjadruje obsah písomnosti. Pod záznamom na pravej strane je uvedený počet listov spisu.

Záver pomôcky tvoria registre.

Zápisnica predstavenstva detskej opatrovne

1. str. 1.-3. Zápisnica z 12. novembra 1888 /za prítomných členov predstavenstva, predsedu a pokladníka/ rozpočet na zariadenie detskej opatrovne.

str. 4. prázdna

str. 5.-6. Zápisnica zo 4. januára 1889: Určenie dňa otvorenia detskej opatrovne; zabezpečenie úhrady cestovných trov opatrovkyne a dojky; inkasovanie zápisného a školského poplatku.

str. 7.-8. prázdna

str. 9. Zápisnica z januára 1889: Hlásenie predsedu, že opatrovkyňa s dojkou ešte neprišli. Urgovať ich príchod. Prehliadka opatrovne už bola.

str. 10.-12. prázdna

str. 13.-14. Zápisnica z 8. februára 1889: Otvorenie detskej opatrovne 4. februára 1889, prijatých 111 detí. Zariadenie je nedostačujúce. Nesto prispelo 200 zl. Opatrovkyňi a dojke vyplatených 290 zl. Žiadosť o podporu 290 zl. adresovaná FENKE.

str. 15.-16. prázdna

str. 17. Zápisnica zo 17. júna 1889. Schválenie záverečných účtov detskej opatrovne.

str. 18.-20. prázdna

str. 21. Zápisnica zo 17. augusta 1889. Hlásenie zmeny tajomníka predstavenstva. Nastúpil Ernest Sporzon. Zmena dojky. Záverečné skúšky opatrovne a letné prázdniny /od 26. augusta do 15. októbra/

str. 22.-24. prázdna

str. 25.-26. Zápisnica z 19. októbra 1889: zvolenie nového tajomníka Imricha Gregora. Pokladničná správa pokladníka. Žiadosť FENKE o podporu 200 zlatých.

str. 27.-28. prázdna

str. 29.-30. Zápisnica z 2. novembra 1889. Ťažkosť so zabezpečením novej dojky. Plat 80 zl. Žiada sa FENKE zabezpečenie novej maďarskej dojky pre opatrovňu. Plat opatrovkyne 75 zl., bytné 25 zl., kúrenie nie v peniazoch, ale v naturáliách žiada predseda od mesta.

Uznesenie - 6. novembra 1889 otvoriť znova opatrovňu.

str. 31.-32. prázdna

str. 33.-34. Zápisnica z 30. decembra 1889: správa o činnosti detskej opatrovne; pokrok vo vyučovaní maďarčiny; usporiadanie slávnosti vianočného stromčeka.

str. 34.-35. Zápisnica z 5. septembra 1890: prestavba

miestností opatrovne; započatie vyučovania; pokladničná správa pokladníka; žiadosť o príspevok 150 zlatých.

str. 36. Zápisnica z 3. decembra 1890: dozorná služba v detskej opatrovni; slávnosť vianočného stromčeka; rozhodnutie o usporiadaní slávnosti.

str. 37. Zápisnica zo 14. marca 1890: ustálenie platu opatrovkyne; správa o stave pokladnice; schválenie rozpočtu na rok 1890.

str. 38.-39. Zápisnica z 21. januára 1891: schválenie záverečných účtov za rok 1890.

str. 40.-41. Zápisnica z 11. marca 1891: neuskutočnená prestavba detskej opatrovne; finančné záležitosti; správa pokladníka o stave pokladnice.

str. 42. Zápisnica z 11. júna 1891: termín záverečných skúšok 15. júna 1891; dvojmesačná zdravotná dovolenka Kataríny Lévyovej; menovanie dozorcov na mesiace jún - november.

str. 43. Zápisnica z 21. septembra 1891: správa pokladníka o preplatku v pokladnici; žiadosť o podporu 200 zlatých ústrediu.

str. 44.-46. Zápisnica z 27. apríla 1892: revízia záverečných účtov hospodárenia detskej opatrovne za uplynulý rok.

- str. 47.-49. Zápisnica z 18. augusta 1892: termín záverečných skúšok na 24. august; dvojmesačná dovolenka opatrovkyne; riešenie ubytovania opatrovkyne.
- str. 49.-51. Zápisnica z 22. februára 1893: prerokovanie a schválenie záverečných účtov opatrovne; oprava hygienických zariadení; vysadenie stromčekov do dvora detskej opatrovne a žiadosť o ich dodanie od horského komposesorátu.
- str. 51.-52. Zápisnica z 26. augusta 1893: ukončenie školského roku záverečnými skúškami; zvýšenie platu opatrovkyne z dôvodov veľkého počtu detí /120 - 130/; žiadosť o podporu 200 zlatých FENKE.
- str. 53. Zápisnica zo 16. októbra 1893: žiadosť ústrediu o príspevok 200 zlatých; zriadenie druhej triedy detskej opatrovne pre veľký počet detí - uznesenie;
- str. 54. Zápisnica zo 7. marca 1894: prerokovanie a schválenie záverečných účtov detskej opatrovne; splnomocnenie pokladníka žiadosť podporu od ústredia FENKE; určenie dozorcov pre opatrovňu.
- str. 55. Zápisnica zo 4. augusta 1894: správa pokladníka o podpore 200 zlatých od ústredia FENKE; dovolenka opatrovkyne do 15. októbra; návrh na prijatie pomocnej opatrovkyne a zaistenie ubytovania.

- str. 56.-57. Zápisnica z 10. januára 1895: prerokovanie záverečných účtov; schválenie zvýšenia platu dojkej; určenie dozorcov detskej opatrovne.
- str. 57.-58. Zápisnica z 2. februára 1895: zriadenie útulne v Prievidzi; prerokovanie nákladov na zriadenie učebnej; schválenie zvýšenia platu opatrovkyne župným výborom; povolenie zriadenia detskej útulnej; prijatie Otílie Palikovej za pomocnú opatrovateľku s platom 200 zlatých.
- str. 59. Zápisnica z 23. júna 1895: určenie termínu záverečnej skúšky a dovolenky opatrovkyne.
- str. 60.-61. Zápisnica z 12. novembra 1895: správa o otvorení detského útulku; prijatie opatrovkyne Otílie Palikovej a ustálenie jej platu; hlásenie pokladníka o stave pokladnice; menovanie dozorcov opatrovne.
- str. 61.-62. Zápisnica z 21. marca 1897: doplnenie členov dozorného výboru detskej opatrovne - Eugena Kissa a Imricha Gregora; prerokovanie a odsúhlasenie záverečných účtov za rok 1895 a 1896; schválenie žiadostí o priznanie príspevku na opatrovnú; požiadavka preloženia druhej triedy z poschodia budovy na prizemie.
- str. 63.-65. Zápisnica z 19. júla 1897: zrieknutie sa miesta opatrovkyne Otílie Palikovej pre vydaj;

žiadostí Gizely Hihlikovej a Márie Lévyovej; Kolo-
man Breštenský žiada upozorniť Katarínu Levayovú
na presné plnenie jej povinností; menovanie dozorcov
na mesiac jún a júl.

str. 64. Zápisnica z 10. februára 1898: prerokovanie a
schválenie záverečných účtov detskej opatrovne za
rok 1897; doplnenie členov dozorného výboru; meno-
vanie Márie Lévyovej za druhú opatrovkyňu a dozor-
cov opatrovne.

str. 65.-66. Zápisnica z 23. marca 1899: prerokovanie
a schválenie záverečných účtov detskej opatrovne
za rok 1898; doplnenie členov dozorného výboru;
zrušenie záhrady na dvore opatrovne.

str. 67. Zápisnica zo 4. mája 1899: udelenie dovolenky
pomocnej opatrovničke na zloženie skúšky.

str. 68. Zápisnica zo 14. júla 1899: dovolenka Márii
Lévyovej; žiadosť Kataríny a Márie Lévyovej o
zvýšenie platu.

str. 69.-71. Zápisnica z 13. septembra 1899: preloženie
triedy; riešenie sťažností na opatrovkyňu Máriu
Lévyovú; určenie dozorcov na mesiace september -
december.

str. 72. Zápisnica z 29. decembra 1899: prerokovanie a schválenie záverečných účtov detskej opatrovne za rok 1899; určenie dozorcov na mesiace január - apríl 1900.

str. 73.-74. Zápisnica z 12. mája 1900: prestavba bytu opatrovkyne; žiadosť Márie Léwayovej o udelenie dovolenky a Kataríny Léwayovej o zvýšenie platu; určenie dozorcov opatrovne na mesiace máj - september 1900.

str. 75. Zápisnica zo 4. decembra 1900: doplnenie členov dozorného výboru; určenie dozorcov opatrovne na mesiace január - apríl 1901.

str. 76. Zápisnica z 10. mája 1901: prerokovanie a schválenie záverečných účtov detskej opatrovne za rok 1900; žiadosť pomocnej opatrovateľky o šesť týždňov dovolenky; určenie dozorcov na mesiace máj - september.

str. 77. Zápisnica z 30. januára 1902: prerokovanie a schválenie záverečných účtov za rok 1901.

str. 78. Zápisnica zo 17. februára 1903: žiadosť opatrovkýň Márie a Kataríny Léwayovej o zvýšenie platu.

- str. 79.-80. Zápisnica z 18. apríla 1903: zvýšenie platu opatrovkyní Katarine Lévayovej za jej zásluhy o maďarizáciu v Prievidzi; uznesenie o ponechaní dvoch opatrovkýň v detskej opatrovni; určenie dozorcov na mesiace apríl - august.
- str. 81.-82. Zápisnica z 11. júla 1903: žiadosť Kataríny Lévayovej o udelenie dvojmesačnej dovolenky a o zvýšenie platu.
- str. 83.-85. Zápisnica z 15. októbra 1904: spomienka na zosnulého predsedu Eugena Kissa; voľba dozorného výboru - Eugen Kiss ml., Ladislav Rényi a Dr. Eugen Skyčák. Za predsedu dozorný výbor zvolil Antona Lulyáka a za námestníka Teodora Mózera; príprava osláv vianočného stromčeka.
- str. 86.-89. Zápisnica zo 16. mája 1905: potvrdenie o zamestnaní Márie Ezigányovej; ohradenie dvora detskej opatrovne; určenie dozorcov na mesiace jún - september; Koloman Breštenský podáva návrh, aby všetci obchodníci kupovali a predávali zápalky, listy a minerálne vody označené značkou FERKE, s cieľom propagácie a šírenia maďarského jazyka.

str. 90.-91. Zápisnica z 3. marca 1906: vyradenie znížených predmetov z inventára detskej opatrovne; správa o nákupe pod vianočný stromček; definitívne menovanie opatrovkyne.

str. 92.-94. Zápisnica z 3. januára 1908: určenie prázdnin detskej opatrovni; správa o oslave vianočného stromčeka a vyúčtovanie výdavkov; prerokovanie návrhu cirkevnej autonómnej obce, ktorá chce prevziať detskú opatrovňu do vlastnej správy, pretože je v nej 30 detí iného náboženstva; zvolenie Aladára Hareša za tajomníka dozorného výboru, pretože Ladislav Rényi sa z Prievidze odsťahoval.

Spisový materiál

Spisy

1889 - 1908

1889

- 2. Pozvánka na zasadnutie dozorného výboru detskej opatrovne.**

/1/

1890

- 3. Odpis zápisnice zo zasadnutia dozorného výboru zo 14. marca 1890.**

/2/

- 4. Pozvanie na zasadnutie výboru učňovskej školy na 19. októbra 1890.**

/1/

- 5. Pozvanie školskej stolice na zasadnutie výboru učňovskej školy na 19. októbra 1890.**

/1/

- 6. Pozvanie dozorného výboru detskej opatrovne na zasadnutie výboru učňovskej školy.**

/1/

1981

- 7. Dozorný výbor detskej opatrovne oznamuje FENKE ukončenie školského roku a udelenie dovolenky opatrovkyni.**

/2/

1892

8. Pozvanie na zasadnutie dozorného výboru detskej opatrovne /18. augusta 1892/. /1/

1895

9. Pozvanie na zasadnutie dozorného výboru detskej opatrovne /16. januára 1895/. /1/

1898

10. Pozvanie na zasadnutie dozorného výboru detskej opatrovne /10. februára 1898/. /1/

1899

11. Oznámenie spolku FENKE v Nitre predsedovi dozorného výboru detskej opatrovne Eugenovi Kissovi o udelení dovolenky Márii Lévyovej. /1/
12. Žiadosť Kataríny a Márie Lévyovej o dovolenku. /2/
13. Žiadosť FENKE v Nitre o zaslanie dokumentov Kataríny Lévyovej k jej menovaniu vedenia detskej opatrovne. /1/

14. Pozvanie na zasadnutie dozorného výboru detskej
opatrovne na 29. decembra 1899. /1/

1900

15. Žiadosť Kataríny a Márie Lévayovej usporiadanie bytovej
záležitosti, pridelenie väčšieho bytu /2/
16. Pozvanie na zasadnutie dozorného výboru detskej
opatrovne. /1/
17. Žiadosť Kataríny Lévay opatrovkyne o získanie
dojky. Žiada schválenie a zasielanie zdarma časopisu
Náptoniták Lapja - Učiteľské noviny. /2/
18. Pozvanie na zasadnutie dozorného výboru 4. decembra
1900.

1901

19. Pozvanie na zasadnutie výboru 10. mája 1901. /1/

1903

20. Pozvanie na zasadnutie výboru 16. februára 1903. /1/
21. Pozvanie na zasadnutie výboru 18. apríla 1903. /1/
22. Pozvanie na zasadnutie výboru 11. júla 1903. /1/

1905

23. Pozvanie na zasadnutie dozorného výboru 16. mája 1905. /1/

1906

24. Pozvanie na zasadnutie dozorného výboru 3. marca 1906. /2/

25. Pozvanie na zasadnutie 30. júna 1906. /1/

1907

26. Pozvanie na zasadnutie dozorného výboru 5. januára

1907. /1/

1908

27. Pozvanie na zasadnutie dozorného výboru 3. januára

1908. /2/

o s o b n ý r e g i s t e r

B

Breštenský, K. 1/str. 63,
86-89

E

Ezigányová, M. 1/str. 86-89

G

Gregor, I. 1/str. 25-26

H

Hihlíková, G. 1/str. 63

K

Kiss, E. 1/str. 61-62,
83-85, 11

Kiss, E. ml. 1/str. 83-85

L

Lévayová, K. 1/str. 42, 63,
68, 73-74, 78, 79-80,
81-82, 13, 15, 17

Lévayová, M. 1/str. 63, 64,
68, 73-74, 78, 11, 15

Lulyak, A. 1/str. 83-85

M

Mareš, A. 1/str. 92-94

Műzer, T. 1/str. 83-85

P

Paliková, O. 1/str. 57-58,
60-61, 63-65

R

Rényi, L. 1/str. 83-85,
92-94

S

Skyčák, E. dr. 1/str. 83-85

Sporzon, E. 1/str. 21

V e c n ý r e g i s t e r

C

cirkevná autonómna obec 1/str. 92 - 94

Č

časopis Náptoniták Lapja /Učiteľské noviny/ 17

D

detské opatrovňa

- činnosť 1/str. 33 - 34

- dozor 1/str. 42, 54, 56 - 57, 60 - 61, 63, 64, 69 - 71, 72,
75, 86 - 89

- dozorný výbor 1/str. 61 - 62, 64, 65 - 66, 75, 83 - 85,
92 - 94, 2, 6, 8, 9, 10, 14, 16, 18 - 27

- otvorenie 1/str. 5 - 6, 13 - 14

- podpora 1/str. 13 - 14, 25 - 26, 34 - 35, 51 - 52, 53, 54,
55, 61 - 62

- pokladnica 1/str. 60 - 61

- predstavenstvo 1/str. 5 - 6

- prehliadka 1/str. 9

- prestavba 1/str. 34 - 35, 40 - 41

- úprava okolia 1/str. 49 - 51, 65 - 66, 86 - 89

- zariadenie 1/str. 1 - 3, 13 - 14

dojky 1/str. 5 - 6, 9, 13 - 14, 21, 29 - 30, 17

H

horský komposesorát 1/str. 49 - 51

hygienické zariadenia 1/str. 49 - 51

N

maďarčina 1/str. 33 - 34

maďarizácia 1/str. 79 - 80, 86 - 89

O

opatrovkyne 1/str. 5 - 6, 9, 13 - 14, 21, 29 - 30, 37,
47 - 49, 55, 57 - 58, 79 - 80

- dovolenka 1/str. 55, 59, 67, 73 - 74, 76, 81 - 82, 7, 11

- menovanie 1/str. 90 - 91, 13

- odchod 1/str. 63 - 65

- plat 1/str. 29 - 30, 51 - 52, 56 - 57, 57 - 58, 60 - 61, 68,
73 - 74, 78, 79 - 80, 81 - 82

- ubytovanie 1/str. 47 - 49, 55, 73 - 74, 15

P

poplatky

- školské 1/str. 5 - 6

prázdniny 1/str. 21, 92 - 94

R

reklama FENKE 1/str. 86 - 89

S

skúšky 67

- záverečné 1/str. 21, 47 - 49, 51 - 52, 59

sťažnosti 1/str. 69 - 71

S

školská stolica 5

školský rok

- ukončenie 7

U

učebne

- zriadenie 1/str. 57 - 58

učňovská škola

- zasadnutie výboru 4, 5, 6

účty 1/str. 17, 38 - 39, 44 - 46, 49 - 51, 54, 56 - 57,

61 - 62, 64, 65 - 66, 72, 76, 77

útulňa 1/str. 60 - 61

- zriadenie 1/str. 57 - 58

V

vianoce 1/str. 33 - 34, 36, 83 - 85, 90 - 91, 92 - 94

Z

zápisné 1/str. 5 - 6

zápisnice predstavenstva detskej opatrovne 1

Ž

župný výbor 1/str. 57 - 58

**Inventáre a katalógy Štátneho okresného archívu Prievidza
v Bojniciach**

Názov	Detská opatrovňa v Prievidzi 1888 - 1908
Spracovali	Ján Bendík a Danica Šímanová
Zodpovedný redaktor	Danica Šímanová
Vydal	Štátny okresný archív Prievidza v Bojniciach

Bojnice 1990

